

КАЛЕЙДОСКОП ЦІКАВИХ ФАКТІВ

Інформаційний бюлетень з питань юнацького читання

Вип. 1 (38)

Управління культури Полтавської обласної
державної адміністрації

Обласна бібліотека для юнацтва
ім. Олеся Гончара

КАЛЕНДАРНОСКОП ЦІКАВИХ ФАКТІВ

Інформаційний бюлетень з питань юнацького читання

Вип. 1 (38)

78.36

К 17

Матеріал узагальнила *Марина Григорівна Максименко*

Калейдоскоп цікавих фактів : інформаційний бюлетень з питань юнацького читання / М. Г. Максименко. – Полтава, 2015. – Вип. 1 (38). – 16 с.

У черговому випуску інформаційного бюлетеня з питань юнацького читання "Калейдоскоп цікавих фактів" ми знайомимо з досвідом культурно-масової роботи з молоддю центральних районних та міських бібліотек області.

Видання адресується бібліотечним та педагогічним працівникам, що працюють з молоддю.

Бібліотеки для юнацтва стають необхідним інформаційними, культурно - освітніми, науково - методичними закладами міста та області, оскільки їх діяльність спрямовується на реалізацію права юних громадян на вільний доступ до інформації, досягнень вітчизняної культури, повноцінне змістовне дозвілля.

Книгозбірні для юнацтва, поряд із загальними для усіх бібліотечних закладів функціями, займаються і виховною роботою, допомагають молоді у навчанні, створюють умови для отримання спеціальності, для духовного та інтелектуального спілкування, організовуючи різнопланові масові заходи.

На сторінках даного видання ми знайомимо Вас з масовими заходами, які були підготовлені бібліотечними працівниками області для юнацької категорії відвідувачів.

У запропонованому випуску інформаційного бюлетеня «Калейдоскоп цікавих фактів» пропонуємо познайомитися з такими масовими заходами:

- «Світ юридичних професій» (тренінг, Зіньківська центральна районна бібліотека ім. В. Г. Короленка);

- «Ні! - агресії в молодіжному середовищі» (година спілкування, Решетилівська центральна районна бібліотека);

- «Афганістан: подвиг, пам'ять, біль» (вечір-вшанування учасників бойових дій на території інших країн, Диканська центральна районна бібліотека).

Формування правової культури серед учнівської молоді, донесення до молоді знань про зміни в законодавстві, навчання вмінню захищати свої права та пам'ятати свої обов'язки забезпечують заходи, проведені в рамках правознавчого клубу «Феміда», що діє на базі Зіньківської центральної районної бібліотеки ім. В. Г. Короленка.

Тренінг «Світ юридичних професій».

Зав. відділом обслуговування
Зіньківської ЦРБ ім. В. Г. Короленка
Л. М. Колоша.

План проведення тренінгу:

- Інформаційна хвилина «Які юридичні професії (спеціальності) існують».
- Конкурс «Уявний мікрофон».
- Бліц-конкурс «Закони України».
- Гра «Юридичні ситуації та шляхи їх вирішення».
- Виступи провідних спеціалістів в галузі права.

Мета заходу: ознайомити членів клубу «Феміда» з юридичними професіями, вимогами, що висуваються особам, які прагнуть працювати в галузі права, дати уявлення про окремі юридичні професії (спеціальності).

До уваги запрошених на захід пропонується *перегляд літератури*, на якому представлені видання законодавчих документів, таких як Конституція України, Закони України «Про адвокатуру», «Про прокуратуру», «Про нотаріат». Також до уваги користувачів варто запропонувати вислови про професії.

Оголошуючи тему тренінгу, ведучий наголошує на тому, що захід проводиться в рамках профорієнтаційної роботи і в його ході присутні зможуть:

- познайомитися з деякими юридичними професіями;
- розглянути вимоги до осіб, які бажають працювати за юридичним фахом;
- дізнатися про навчальні заклади, що надають юридичну освіту;
- на основі різних думок, проаналізувати причини популярності юридичних професій у світі;
- навчитися детально аналізувати ситуації, що стосуються звертання громадян до представників юридичних професій.

В ході *інформаційної хвилини* «Які юридичні професії (спеціальності) існують» бібліотекар дає коротку характеристику таким юридичним спеціальностям як: суддя, прокурор, адвокат, нотаріус, юрист-консультант.

Як відомо, людині властиві певні особисті якості. І залежно від того, наскільки вони відповідають вимогам, які ставить перед людиною професія, можна робити висновок про придатність особи до певного роду занять, тобто її профпридатність.

Учасникам заходу пропонується *конкурс «Уявний мікрофон»*, мета якого виявити особисті риси необхідні людині для опанування тієї чи іншої юридичної професії. Для проведення конкурсу ведучий ділить присутніх на дві групи і кожній з них дає завдання скласти перелік тих рис, особистісних якостей, які необхідні людині, що планує обрати професію юридичного спрямування.

Після виступу представників кожної з груп, бібліотекар робить висновок про необхідні якості та риси особистості, які становлять достатній рівень для того, щоб молода людина могла працювати в галузі права.

В ході заходу обов'язково треба розтлумачити присутнім поняття «професійної придатності».

Теоретичні знання з профорієнтації є корисними та цінними, але практична сторона будь-якого фаху є важливішою. Тому в ході розповіді про професії варто безпосередньо звернутися до спеціалістів, які працюють в тій чи іншій галузі, зокрема галузі права. Отже, на зустріч були запрошені провідний спеціаліст районного управління юстиції, головний спеціаліст районного центру реєстрації актів цивільного стану, нотаріус, працівник органів внутрішніх справ - слідчий. Представники цих професій розповіли про особливості, переваги та недоліки своєї роботи. Також вони пояснили

присутній молоді, в яких саме організаціях та установах вони можуть працювати після отримання диплому про вищу освіту за даними спеціальностями.

В ході розмови кожний бажаючий мав змогу задати питання присутнім спеціалістам. При організації подібного заходу варто заздалегідь підготувати аудиторію до спілкування в режимі питання-відповідь.

Членам клубу «Феміда» також був запропонований **бліц-конкурс «Закони України»**, в ході якого були озвучені наступні питання:

1. Як називається рішення суду про винність чи невинність підсудного у скоєнні злочину і застосування до нього покарання?
2. Як називається добровільне особисте звернення громадянина до слідчого про вчинення злочину?
3. Кожна особа може скористатися правом захисту своїх інтересів, прав у міжнародній установі. Якій саме?
4. Міра державного примусу, що застосовують судові органи до осіб, які вчинили злочин.
5. Термін, на який вперше отримує призначення суддя?
6. Чому давньогрецька богиня правосуддя Феміда зображена із зав'язаними очима, а в руках тримає терези? та ін.

Також організатори тренінгу пропонують присутнім обговорити питання впливу думки батьків на вибір майбутньої професії молодими людьми. В процесі бесіди необхідно націлювати відвідувачів на думку, що вибір свого професійного шляху повинен бути свідомим і самостійним.

Бібліотекар надає запрошеним на захід інформацію про навчальні заходи України юридичного спрямування і пропонує звернутися до найновішого «Довідника для вступників до вищих навчальних закладів України».

В процесі **гри «Юридичні ситуації та шляхи їх вирішення»** відвідувачам необхідно визначити до представника якої юридичної спеціальності доцільно звернутися громадянам в озвучених ситуаціях.

Запропоновані ситуації можуть бути наступними:

- Громадянин К. купив квартиру у громадянки В. До кого повинні звернутися ці громадяни для оформлення відповідної документації?
- 17-ти річний Іван був затриманий міліцією. До кого потрібно звернутися за допомогою?
- Громадянка К. вважає, що її звільнили з роботи незаконно. До кого їй слід звернутися за допомогою? та ін.

Психологи стверджують, що для молодого покоління, на жаль, часто стає нормою життя незадоволеність, злість, замкнутість, нервозність, що призводить

до агресії. А це в свою чергу може призвести до вчинення злочину. Сьогодні негативні емоції переживають всі, і без виходу гніву не обійтись.

Година спілкування «Ні! – агресії в молодіжному середовищі».

Бібліотекар кафедри юнацтва
Решетилівської ЦРБ
О. О. Рагуліна.

Метою даного заходу, який проводився спільно з психологом Решетилівського районного центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, було навчити молодь долати напади агресії.

Година спілкування проходила за наступним *планом*:

1. Вступне слово бібліотекаря.
2. Повідомлення «Агресія, її типи та форми».
3. Кероване обговорення «Доброчинність чи агресія?»
4. Фактори, що впливають на агресію.
5. Перегляд відеоролика «Алкоголь і агресія».
6. Ситуація, пов'язана з агресією підлітків, що сталася на Одещині.
Перегляд відеоролика «Агресія підлітків на Одещині».
7. Пам'ятка «Конструктивні способи подолання агресії».
8. Вправи на подолання агресії.
9. Повідомлення «Роль усмішки в житті людини».
10. Притча-блюз «Будьмо толерантними».

У *вступному слові* бібліотекар наголошує на тому, що в українському суспільстві сталося багато змін в усіх його сферах. Ці, в основному негативні зміни, відображаються на соціальному самопочутті громадян. Відповідно, соціальні кризові процеси, що відбуваються в сучасному суспільстві, негативно впливають на психологію людей, породжуючи тривожність і напруженість, озлобленість, жорстокість і насильство.

Українське суспільство переживає ряд труднощів та внутрішніх конфліктів, які призводять до поширення аморальних вчинків, злочинності та інших відхилень від норм у поведінці молоді. З'являється багато нових форм ненормативної поведінки: підлітки беруть участь в озброєних формуваннях, причетні до організованої злочинності та ін.

Крім того, засоби масової інформації активно пропагують насильство, сексуальну розбещеність, гультяйство, цинізм, злочинність. Духовно-моральний розвиток особистості перебуває під загрозою – незадоволеність, злість, замкнутість, підвищена знервованість призводять до агресії.

Пояснюючи, що таке агресія, бібліотекар наводить приклади прояву агресії у житті (вимагання старшокласниками грошей у молодших школярів,

побиття батьком сина за неуспішність в школі, насильство на екранах телевізорів).

У психології агресія найчастіше розглядається як модель поведінки. На думку відомого дослідника Басса, агресію можна описати, використовуючи три шкали:

- фізична-вербальна;
- активна-пасивна;
- пряма-непряма.

Відповідно, комбінації по цим шкалам дають вісім можливих категорій поведінки, у рамках яких і відбувається більшість агресивних дій.

Тип агресії	Приклади
Фізична - активна - пряма	Підлітки б'ють ногами людину, яка лежить на асфальті.
Фізична – активна - непряма	Старшокласники закладають, замаскувавши петарди.
Фізична – пасивна - пряма	Учні оголошують бойкот однокласнику-відміннику.
Фізична – пасивна - непряма	Учні відмовляються виконати розпорядження класного керівника про прибирання території школи.
Вербальна – активна - пряма	Учень насміхається і принижує іншомовну ученицю.
Вербальна – активна - непряма	Дівчинка зводить наклеп на однокласницю.
Вербальна – пасивна - пряма	Група дівчаток розпускає плітки про свою однокласницю.
Вербальна – пасивна - непряма	Учні класу знають, хто зробив шкоду, проте мовчать, коли вчитель несправедливо звинувачує їхнього однокласника.

До *форм агресії* та насильства належать:

- *фізичне насильство* – коли б'ють, штовхають, смикають, відбирають гроші, забирають чи псують речі. Фізичне насильство може застосовуватися безпосередньо (коли людина сама це робить) або безпосередньо (коли намовляє інших це робити);

- *вербальне і невербальне насильство* – докучання, передражнювання, глузування, висміювання, ображення, осоромлення, погрожування, розповсюдження пліток і наклепів (особисто чи в мережі Інтернет), демонстрація непорядних жестів. Цей вид агресії та насильства також може мати посередню форму, наприклад, коли людина намовляє інших скривдити, висміяти або виключити когось із числа своєї групи.

Під час **керованого обговорення** під назвою «**Доброчинність чи агресія**» присутнім пропонується обговорити та пояснити наступну ситуацію: «Громадянин, який розкидав доларові купюри і потішався над виглядом людей, що намагалися їх збирати, проявляє щодо цих людей доброчинність чи агресію?»

Підсумовуючи висловлювання, присутнім пояснюють, що агресія – це не лише пряме насильство над особистістю і спричинення фізичного страждання. Вона має місце й тоді, коли хтось когось хоче виставити на посміх. Поведінка, спрямована на позбавлення людини заслуженої похвали, поваги, приниження її гідності – також прояв агресії.

Сьогодні мало не кожна ситуація, якої ми торкаємося у кризовому соціумі, містить той чи інший вид агресії. Це загострює почуття несправедливості, травмує, викликає зневіру й тривожність навіть у сильних і психологічно зрілих особистостей. А у підростаючого покоління, яке тільки вибудовує уявлення про людей, довколишній світ і себе у ньому, агресивність соціуму може спричинити не зворотні наслідки.

Агресивність є одним із відхилень, яке найчастіше зустрічається в поведінці підлітків. Зростання агресивності підлітків – одна з найактуальніших проблем сьогодення.

Які ж фактори впливають на агресію? Причини прояву агресії в підлітків можуть бути найрізноманітнішими. Її виникненню сприяють деякі соматичні захворювання чи захворювання головного мозку. Величезну роль відіграє виховання в родині. Агресивністю зазвичай супроводжується завищена чи занижена самооцінка, підвищена емоційна напруженість і тривожність, низький рівень сформованості комунікативних навичок тощо.

Часто молоді люди потрапляють у проблемні ситуації та виявляють агресію через те, що не мають базових соціальних умінь. Вони не знають, як відповісти на провокацію інших та не бути втягнутим у бійку; як висловити своє невдоволення, не застосовуючи грубих слів; як діяти, коли добрі наміри постійно наштовхуються на негативну реакцію оточуючих. Підлітки з проявами агресії у поведінці частіше всього не вміють прийняти точку зору інших, байдужі до їх емоційного стану.

Вважається, що люди мають вроджену схильність до агресивної поведінки, що проявляються в таких реакціях, як рефлекторне застосування фізичної сили з метою здобуття переваги й керівної ролі в групі або в боротьбі за життєвий простір чи володіння певними предметами. Слід пам'ятати, що вдаючись до агресії, людина намагається досягти бажаних цілей.

До *генетичного фактору*, який пов'язаний з рівнем агресії, належить наш темперамент. Людина з більш сильним характером, більш схильна до засвоєння зразків агресивної поведінки.

До *біохімічних факторів* належать:

- високий рівень гормонів, зокрема тестостерону в хлопців;
- порушення динаміки протікання нервових процесів, яка проявляється у вигляді надмірної психічно-рухливої збудженості, що також має зв'язок із посиленою активністю підлітка й проблемами здійснення ним контролю за своєю поведінкою;
- вплив наркотичних речовин та алкоголю. Лабораторні експерименти і статистика підтверджують, що людину у стані алкогольного сп'яніння легше спровокувати на агресивну поведінку. Під дією алкоголю здійснюються майже половина злочинів, пов'язаних із насильством (алкоголь підвищує агресивність, затьмарює свідомість, послаблює здатність оцінювати наслідки своїх дій).

Після перегляду *відеоролика «Алкоголь і агресія»* обговорення теми працівники бібліотеки пропонують продовжити питанням впливу *зовнішніх чинників* на прояви агресії.

Науковці постійно говорять про значний вплив на агресію дитини первинного виховного середовища, тобто сім'ї. Доведено, що діти, яких часто карають батьки, зазвичай агресивно поведуться і з іншими. 30% батьків зловживають покаранням щодо своїх дітей. Дослідження вказують, що негативний вплив на дитину мають наступні фактори:

- жорстоке ставлення, байдужість, брак тісного контакту з дитиною, особливо в перші роки її життя;
- терпиме сприйняття будь-якої поведінки дитини, всюдозволеність, особливо тоді, коли дитини агресивна по відношенню до інших, відсутність чітких правил, допустимість застосування агресії;
- груба, агресивна поведінка когось із батьків.

Соціальне середовище за межами дому пропонує широкий вибір агресивних моделей поведінки. Наприклад, засоби масової інформації приділяють значну частину свого ефірного часу та друкованих матеріалів для демонстрації насилля, створюючи таким чином підґрунтя для підвищення агресивності у поведінці та спотворює сприйняття підлітками реальності.

Також має вплив на поширення агресивності і той факт, що не існує чіткої та адекватної відповідальності за подібні дії.

Надзвичайно важливим є вплив на молодих людей середовища однолітків. Сприяють формуванню зразків агресивної поведінки такі фактори:

- наслідування авторитетних чи привабливих для дітей осіб, наприклад старших;
- можливість зменшення особистої відповідальності за агресивну поведінку шляхом розподілення її на більшу кількість осіб (аргумент «усі це роблять»).

Великий вплив на негативну поведінку мають і групи ровесників, що стихійно об'єднують підлітків, близьких за рівнем розвитку та інтересами. Часто підлітків у таких групах вирізняють негативне ставлення до навчання,

погана успішність, невиконання обов'язків. Для них характерне невміння змістовно проводити свій час. Більшість підлітків не має будь-яких захоплень, мало читає. Беззмістовний вільний час штовхає підлітків на пошуки «гострих відчуттів». Алкоголь і наркотики тісно вплітаються в структуру девіантного способу життя. Вживання спиртних напоїв підлітками призводять до хуліганських вчинків (бійок, крадіжок). На таку поведінку також впливають і неправильне уявлення про моральність.

Добре відомо, що розгляд будь-якої теми по можливості треба будувати на розгляді реальних ситуацій. Так і працівники Решетилівської центральної районної бібліотеки до розгляду запропонували ситуацію, пов'язану з агресією підлітків, що сталася на Одещині. Був *переглянутий відеоролик «Агресія підлітків на Одещині»* (хоча можна знайти відеоматеріали подібних ситуацій стосовно міста Полтава та Полтавської області). Матеріали ролику відтворюють події кримінальної справи про жорстоке знущання групою підлітків над дівчиною та заволодіння її речами.

Після перегляду відеоролика обов'язково необхідно прокоментувати побачене (працівниками внутрішніх органів або самим бібліотекарем). В ході коментаря варто вказати наступне: відповідно до ст. 187 КК підлітки вчинили розбій, тобто напад з метою заволодіння чужим майном, поєднаний із насильством, небезпечним для життя чи здоров'я, обтяжений попередньою змовою групою осіб. Такі дії караються позбавленням волі на строк від 7 до 10 років.

Учасники заходу отримали *пам'ятку «Конструктивні способи подолання агресії»*, основні положення якої наступні:

1. Виконання фізичних вправ (біг, гімнастика, аеробіка).
2. Заняття силовими видами спорту (бокс, боротьба).
3. Фізична праця.
4. Зосередження злості на неживих об'єктах (побиття подушки, боксерської груші).
5. Масаж спини, особливо верхньої її частини (для зняття напруження).
6. Висловлення уявному об'єкту, що викликає злість та агресію, своє невдоволення.
7. Написання листа об'єкту роздратування, але не надсилати його.
8. Зміна виду діяльності на ту, що допоможе відволіктися від проблем.
9. Релаксація – метод, за допомогою якого можна частково чи повністю позбутися фізичного або психологічного напруження.
10. Медитація – розумове «занурення» у предмет, ідею шляхом зосередження на одному об'єкті й усунення всіх інших зовнішніх (світло, звук) та внутрішніх (фізичний, емоційний стан) факторів.

Психолог може запропонувати присутнім молодим користувачам декілька вправ з профілактики агресії, наприклад:

▪ **вправа «Протилежності»**, мета якої розширити уявлення про поняття «агресивність», спонукати підлітків до конструктивних способів взаємодії. Необхідно добрати слова, які, на думку учасників, близькі за значенням до поняття агресивності (насилля, злість, жорстокість, ворожість, нерозуміння іншого, нестриманість, егоїстичність, роздратування, конфліктність, бійки, образи та ін.). Потім необхідно добрати слова, які за значенням є протилежними до слів (згода, доброта, доброзичливість, порозуміння, стриманість, милосердя, колективізм, компліменти, толерантність).

Після виконання вправи, можна дати наступну пораду: щоб запобігти агресивності, необхідно якомога частіше у повсякденному спілкуванні та у відносинах з оточуючими проявляти риси, протилежні до агресивності (на зло відповідати добром, на жорстокість – гуманністю, на черствість – співчуттям, на байдужість - милосердям).

▪ **вправа «Мух краще ловити на мед»**, мета якої розвивати вміння самоаналізу власних вчинків, вміння прислуховуватися до відчуттів, обирати конструктивні форми досягнення результатів. Учасники діляться на пари, хтось один стискає руку в кулак, інший має якомога швидше розтулити кулак партнера. В ході виконання вправи підліткам задаються питання:

- Хто використав інші методи, крім силових?
- Чи змогли ви досягти своєї мети?
- Що ви відчували, коли силою намагалися розтулити кулака?
- Які ефективні методи можна було використати?

Працівники бібліотеки пропонують в інформаційному повідомленні торкнутися питання усмішки та виразу обличчя. Як відомо, емоційний вираз обличчя відображає стан нервової системи. Напруження м'язів на обличчі викликає напруження нервової системи. Сум, лють на обличчі провокують негативні емоції, які можуть спонукати до агресивної поведінки. Тому варто частіше позирати у дзеркало, стежити за власним виразом обличчя та змінювати сумний, роздратований, сердитий – на доброзичливий, щирий, привітний, усміхнений. Варто прислухатися до свого настрою та змінювати його, частіше посміхатися. Вважається, що людина, яка не схильна до агресивності, живе в гармонії.

Доречним буде і проведення **вправи «Подаруй усмішку»**, мета якої розвивати вміння передавати та приймати позитивні емоції, вміння усмішкою знімати скутість обличчя. Вправа виконується в колі, щоб учасники могли посміхнутися один одному.

На завершення години спілкування до уваги присутніх пропонується **притча-блюз**. Жив собі хлопець із жахливим характером. Якось батько дав йому мішок із цвяхами і сказав по одному забивати їх у паркан щоразу, коли

хлопець втратить терпіння і посвариться з кимось. Першого дня хлопець забив 37 цвяхів. Згодом він навчився володіти собою, і кількість забитих цвяхів щодня зменшувалася. Хлопець зрозумів, що легше навчитися володіти своїми емоціями, ніж забивати цвяхи.

Нарешті настав день, коли він не забив жодного цвяху. Тоді батько наказав синові витягати з паркана по одному цвяху в той день, коли він не втратить самоконтролю і ні з ким не посвариться. Минали дні і згодом син міг сказати батькові, що в паркані не залишилося жодного цвяху. Батько підвів сина до огорожі та сказав: «Ти добре поводишся, синку, але подивися, скільки дірок залишилося... Огорожа вже ніколи не буде такою, як колись...»

Коли ви з кимось сваритеся й кажете йому щось неприємне, ви залишаєте в ньому такі рани, як ці діри. І рани залишаються, незважаючи на те, скільки разів потім ви попросите вибачення. Словесні рани заподіють такий самий біль, як і фізичні.

Не забиваймо цвяхи ворожості, нерозуміння й жорстокості в душі людей.

Будьмо толерантними, а отже, розуміймо один одного!

У 2014 році українська спільнота відзначала 25-річчя виведення радянських військ з Афганістану. Не залишилися осторонь цієї події і працівники Диканської центральної районної бібліотеки.

Вечір-вшанування учасників бойових дій на території інших країн

«Афганістан: подвиг, пам'ять, біль».

Провідний бібліотекар читального залу Диканської ЦРБ

С. І. Тютюнник.

Захід передбачає наступний *план* проведення:

1. Перегляд відеокліпа «Монолог пілота «Чорного тюльпана»» у виконанні Олександра Розенбаума.
2. Екскурс в історію Афганської війни «Афганістан – пам'ять поколінь».
3. Бібліографічний огляд літератури «Пам'ять пише історію: дорогами Афганської війни».
4. Перегляд відеопрезентації «Сильніші від смерті».

Перед демонстрацією відеокліпа «Монолог пілота «Чорного тюльпана»» у виконанні Олександра Розенбаума ведучий заходу пропонує присутнім питання «Чи варто згадувати війну?»

*Тобі так само, як мені,
Було нелегко на війні.
Хіба не так? Згадай, мій, брате.
Як не хотіли ми вмирати.
У пору юну, весняну –
Просили в Бога талану.
Додому повернулись ми,
Несем печаль поміж людьми.
Бо рвуться струни у душі,
Як згадуєм товаришів,
Що не прийшли з Афганістану.
Нам вік носити вже цю рану...*

Після Великої Вітчизняної війни бувший Радянський Союз брав участь у 24-х локальних війнах і збройних конфліктах на території 19 іноземних держав.

У квітні 1978 року афганський народ піднявся на боротьбу за краще життя, скинувши монарха, проголосив Афганістан республікою. Республіканські закони були приречені на провал, бо суперечили нормам ісламу. Новий режим розпочав репресії проти духовенства, закривалися й руйнувалися мечеті. Етнічні вожді не визнавали нового уряду і почали формувати загони «маджохедів» («борців за віру»). В країні спалахнула громадянська війна.

12 грудня 1979 року війська Радянського Союзу були введені до Афганістану. А 27 грудня того ж року були введені десантні частини в Баграм, Кабул та інші великі міста, а згодом бойові дії поширилися на всю територію країни. Присутність чужоземних військ викликала стихійний опір народу. Пік бойових дій припав на 1984-1985 рр.

Ціле покоління чоловіків твердо засвоїло значення слова «військовий», дізналося про ціну життя.

Офіційно ці воєнні дії не називали війною, а всього лише військовою кампанією, яка тривала майже 10 років.

Будь-яка війна несе смерть, каліцтво, «вдягає» в журбу тисячі материнських сердець. У війни холодні очі, у неї свій рахунок, своя безжальна арифметика...

Летіли в Україну літаки, названі «чорними тюльпанами», з цинковими трунами. В загальному рахунку через Афганістан пройшло 620 тисяч військовослужбовців. Загальні людські втрати СРСР у війні 14453 осіб. За даними Української спілки ветеранів Афганістану через Афганську війну пройшло 160 тис. осіб з України. Не повернулося з війни 3360 чоловік. В числі тих, хто не повернувся з тієї війни є й імена наших земляків.

День 15 лютого ніяк не позначений у календарі. Цього дня закінчилася війна. Вивід військ був здійснений планомірно у строгій відповідності з Женевськими угодами при підтримці світової спільноти.

Пам'ять про тих, хто не повернувся з бою, не тільки частина нашого світогляду, нашої духовної культури. Подвиги героїв увічнено в меморіальних знаках. В Україні іменами воїнів-афганців названі 30 шкіл, 158 вулиць і майданів.

Бібліографічний огляд «Пам'ять пише історію: дорогами Афганської війни».

Провідний бібліограф Диканської ЦРБ
О. Є. Гірняк.

Людська пам'ять назавжди увібрала в себе та береже імена і подвиги учасників страшної війни, назавжди прийняла біль афганських втрат.

Історики говорять про необхідність глибокого осмислення війни в Афганістані. Довго замовчували правду про Афганську війну, дозуючи інформацію про її героїв та втрати. Але сьогодні про ті події свідчать листи та спогади ветеранів афганської війни, загиблих синів, братів, друзів та коханих. Розставити все на свої місця стає можливим лише зараз, коли доступнішою стає засекречена інформація.

Насправді літератури про Афганську війну дуже мало і бібліограф акцентує увагу користувачів на художніх фільмах та піснях, присвячених тим подіям.

Але все ж таки у кожній бібліотеці знайдеться художня документалістика різних років ХХ та ХХІ ст., що на своїх сторінках пропонує небайдужим та зацікавленим різнопланові історичні документи: листи, спогади, світлини тих років, що різнобічно висвітлюють події Афганської війни.

Проводячи бібліографічний огляд варто зазначити, що за допомогою книги читач зможе прослідкувати, як з роками змінюється трактування афганських подій. Так, література 80-х – це лише початок афганської тематики, книги цього періоду розповідають пересічному читачеві про те, хто такі афганці та якими вони повернулися з полум'я війни. Це альманахи, документальні розповіді, збірники, які возвеличують постать радянського солдата, не виділяючи окремих особистостей. Серед видань цього періоду виділяють книгу «Путь на Саланг».

90-ті рр. в літературі знаменуються початком своєрідного відкриття «білих плям» Афганістану. Починають друкуватися свідчення очевидців і учасників подій, офіційно оприлюднюються страшні цифри втрат. До цього періоду можна віднести збірки «Звезда над городом Кабулом» та «По горячей земле».

Видання 2000-х років на повний голос розповідають читачеві правду про перебування українських спеціалістів – розвідників нафти і газу в Афганістані в 1984-1988 рр. – «Солодкий газ Афганістану». Автори наводять невідомі досі факти про викрадення маджохедами спеціалістів, диверсії проти них, вбивства та про постійну плідну співпрацю робітників з військовими.

Тим, хто цікавиться темою Афганської війни, відоме ім'я Олександра Стовби – одного із багатьох зовсім юних воїнів-інтернаціоналістів, що загинув у цій війні, але залишив свій поетичний доробок, бо був талановитим поетом. У 80-х роках світ побачили перші книги про нього та збірка його поезій «За тебе в атаку». А у 2011 р. побачила світ повість Олексія Дмитренка «АІСТ: сильніший від смерті», що містить багато нових історичних фактів, документальних свідчень очевидців, невідомих фотографій, що розповідають про особистість Олександра Стовби.

Характеризуючи літературу про війну в Афганістані неможливо не сказати ще про одну книгу – твір, враження читачів від якого двояке. Ця книга нікого не залишає байдужим, хоча одні вважають, що без цієї книги неможливо сьогодні уявити історію Афганської війни, а інші стверджують, що так писати про війну не можна. Це твір білоруської письменниці Світлани Алексієвич «Цинкові хлопчики». Для того, щоб її написати авторка сама побувала в Афганістані, чотири роки їздила по країні, збираючи спогади. Саме тому вона називає цей твір «роман голосів», бо на його сторінках зібрані більше 100 розповідей офіцерів та солдат, що воювали, спогади матерів та дружин загиблих.

2010 рік подарував Диканщині видання, за яким стоїть багаторічна кропітка праця небайдужих людей – Олександра Онищенка, Федора та Сергія Крайко. Це документально-бібліографічний доробок «Час вибрав нас». Зміст книги складає змістовна інформація про жителів Диканьки, учасників воєн і конфліктів, що відбулися після 1945 року.

Підсумовуючи захід, бібліотекар звернувся до присутніх зі словами про необхідність берегти пам'ять про події воєнних конфліктів, засвоювати уроки з тих подій, щоб вони не повторилися.

Подібні бібліотечні заходи задовольняють і розвивають інформаційні потреби і запити користувачів, розширюють коло пізнавальних інтересів, сприяють змістовному проведенню дозвілля, допомагають залученню нових користувачів до бібліотеки, здійснюють рекламу бібліотеки, створюють її позитивний імідж.

КАЛЕНДОСКОП ЦІКАВИХ ФАКТІВ

Інформаційний бюлетень з
питань юнацького читання

Вип. 1 (38)

Автор-укладач *Марина Григорівна Максименко*

Редактор	<i>С. В. Сичова</i>
Комп'ютерна верстка	<i>В. Ф. Походун</i>
Відповідальна за випуск	<i>І. В. Балибіна</i>

Підписано до друку 18.03.2015. 16 стор. Тираж 3 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва імені Олеся Гончара
36038, м. Полтава. вул. Енгельса, 25а

<http://libgonchar.org> E-mail: pobugonchara@ukr.net